

SOCIALS · 3R ESO

A · Llegir el món demogràficament

Versió d'Ampliació — Per a qui en vol més. Demana hipòtesis i recerca.

Aquesta fitxa demana **anàlisi de fonts, comentari de mapes i argumentació amb dades**. Pots ampliar amb consultes a Idescat, Eurostat o el Banc Mundial.

Activitat 1. Comentari del mapa de densitat mundial

A partir del mapa de densitat de població que has treballat a la unitat:

1. Identifica les **tres macroregions** més denses del planeta i, aproximadament, quina part de la humanitat hi viu.
2. Anomena **tres buits demogràfics** (densitat <1 hab/km²) i explica per què hi viu tan poca gent.
3. Identifica una zona on la densitat **contradigui** el que esperaríem segons clima o desenvolupament. Explica per què passa.

[[RESPOSTA LLARGA]]

Activitat 2. Una xifra que enganya

Mira aquestes dades del 2022:

País	Mortalitat (‰)	Esperança de vida	% +65 anys
Senegal	5,4	67,7 anys	3,1%
Alemanya	11,9	80,9 anys	22,2%

Argumenta en un escrit de 8-10 línies:

1. Per què Alemanya té el doble de mortalitat que el Senegal, encara que s'hi visqui millor?
2. Per què la **taxa bruta de mortalitat** és **una mala mesura** per comparar nivell de vida?
3. Quin altre indicador faries servir? Per què?

[[RESPOSTA MITJANA]]

Activitat 3. Bomba demogràfica o transició acabada?

Llegeix els dos textos:

Tesi A (alarma) — «El planeta no podrà sostenir 10.000 milions de persones. Cada any consumim els recursos d'1,75 planetes. Cal frenar el creixement immediatament.» (adaptat de Paul Ehrlich, Stanford)

Tesi B (transició) — «Mai havia caigut tan ràpid la fecunditat. La meitat del món ja viu sota el llindar de relleu. El problema del segle XXI no serà la sobrepoblació, serà el despoblament i l'envelliment.» (adaptat d'Hans Rosling, Gapminder)

Mira la corba real de fecunditat mundial 1950-2024 (5,0 → 2,25 fills/dona):

1. Quin tipus de **dada** usa cada autor per defensar la seva tesi?
2. Tots dos poden tenir raó alhora? Per què?
3. Després de tot, quin discurs et sembla més proper a la realitat actual? Defensa la teva resposta amb almenys **dues dades** i una **excepció regional** al teu argument.

[[RESPOSTA LLARGA]]

Activitat 4. Educació de les dones i fecunditat

L'Àfrica subsahariana té encara fecunditat alta, però amb grans diferències:

País	Fecunditat	% dones amb estudis secundaris
Níger	6,7	14%
Etiòpia	3,9	32%
Sud-àfrica	2,3	67%
Tunísia	2,0	72%

1. Quina relació veus entre **educació de les dones** i fecunditat? Per què?
2. Si fossis cooperació internacional, en què invertiries primer per frenar el creixement?
3. Quins riscos té lligar «desenvolupament» a «menys fills»?

[[RESPOSTA MITJANA]]

Què s'avalua

Llegeixes un mapa de densitat identificant tendències i excepcions.

Critiques l'ús de **mitjanes i taxes brutes** sense contextualitzar.

Confrontes **dues tesis acadèmiques** i prens posició argumentada amb dades.

Estableixes **relacions causals** (educació-fecunditat) amb mirada crítica.